

Отразяване в медиите на пресконференцията за представяне на първия етап от Националната научна програма „Критични и стратегически суровини за зелен преход и устойчиво развитие“

<https://www.bta.bg/bg/pressclub/archive/34694>

Общественото мнение за критичните и стратегическите суровини: доминиращи нагласи и основни послания

<https://www.bas.bg/?p=62863>

Експертите на БАН: Държавата да се ангажира за развитие на добива и преработването на суровини

27 февруари 2026 г. Категории: [Общи новини](#)

В пресконференцията за представянето на първия етап от изпълнението на Националната научна програма „Критични и стратегически суровини за зелен преход и устойчиво развитие“ участваха четирима директори на институти при БАН – проф. д-р Ирена Зарева от Института за икономически изследвания, проф. д-р Светослав Георгиев от Геологическия институт, проф. д-рн Емилия Ченгелова от Института по философия и социология и проф. д-р Антоанета Христова от Института за изследване на населението и човека.

Националната програма се изпълнява от 14 институции, като координатор е Българската академия на науките, от чиято страна участват осем института. Участието на Институтите от направление „Човек и Общество“ в рамките на Програмата е в Работен Пакет 7 „Оценка на социално-икономическото въздействие“.

Основни акценти от пресконференцията: Минните компании разполагат с необходимия капацитет и проявяват интерес към добива на критични и стратегически суровини, но без държавата да се ангажира с ускоряване и облекчаване на сложните разрешителни и концесионни процедури те не са склонни да инвестират в този сектор. Разработването на нови находища изисква значителни финансови ресурси, а процесът до реален добив може да надхвърли 15 години.

Сред основните социални предизвикателства пред добива и преработката на суровини са частичните негативни обществени нагласи и е необходима активна и целенасочена работа с общественото мнение още на етап търсене и проучване, заяви доц. Дочка Велкова от Института за икономически изследвания при Българската академия на науките.

От значение също са: изготвяне на Национална стратегия за КСС, създаване на Национална геоложка служба, актуализация на законодателството в областта на подземните богатства и концесиите, укрепване на административния капацитет и подготовка на висококвалифицирани кадри, както и активното търсене и проучване на нови находища.

<https://internet-bq.net/%D0%B5%D0%BA%D1%81%D0%BF%D0%B5%D1%80%D1%82%D0%B8%D1%82%D0%B5-%D0%BD%D0%B0-%D0%B1%D0%B0%D0%BD-%D0%B4%D1%8A%D1%80%D0%B6%D0%B0%D0%B2%D0%B0%D1%82%D0%B0-%D0%B4%D0%B0-%D1%81%D0%B5-%D0%B0%D0%BD%D0%B3%D0%B0/>

Експертите на БАН: Държавата да се ангажира за развитие на добива и преработването на критични и стратегически суровини

Feb 27, 2026

В пресконференция за представянето на първия етап от изпълнението на Националната научна програма „Критични и стратегически суровини за зелен преход и устойчиво развитие“ участваха четирима директори на институти при БАН – проф. д-р Ирена Зарева от Института за икономически изследвания, проф. д-р Светослав Георгиев от Геологическия институт, проф. д-р Емилия Ченгелова от Института по философия и социология и проф. д-р Антоанета Христова от Института за изследване на населението и човека.

Националната програма се изпълнява от 14 институции, като координатор е Българската академия на науките, от чиято страна участват осем института. Участието на Институтите от направление „Човек и Общество“ в рамките на Програмата е в Работен Пакет 7 „Оценка на социално-икономическото въздействие“.

Основни акценти от пресконференцията: Минните компании разполагат с необходимия капацитет и проявяват интерес към добива на критични и стратегически суровини, но без държавата да се ангажира с ускоряване и облекчаване на сложните разрешителни и концесионни процедури те не са склонни да инвестират в този сектор. Разработването на нови находища изисква значителни финансови ресурси, а процесът до реален добив може да надхвърли 15 години.

Сред основните социални предизвикателства пред добива и преработката на суровини са частичните негативни обществени нагласи и е необходима активна и целенасочена работа с общественото мнение още на етап търсене и проучване, заяви доц. Дочка Велкова от Института за икономически изследвания при Българската академия на науките.

От значение също са: изготвяне на Национална стратегия за КСС, създаване на Национална геоложка служба, актуализация на законодателството в областта на подземните богатства и концесиите, укрепване на административния капацитет и подготовка на висококвалифицирани кадри, както и активното търсене и проучване на нови находища.

<https://www.investor.bg/a/524-industriya/427076-70-ot-balgarite-ne-znyat-kakvo-sa-kritichni-i-strategicheski-surovini>

70% от българите не знаят какво са критични и стратегически суровини

Като цяло очакванията са, че ако в даден регион се открият критични суровини и започне добив, това ще доведе до по-високи доходи

19:36 | 26.02.26 г.

Снимка: Bloomberg

Общо 70 на сто от българите признават, че не знаят какво са критични и стратегически суровини. Това показва национално представително проучване, проведено от Института по философия и социология при Българската академия на науките (БАН), Института за изследване на населението и човека при БАН, Института за икономически изследвания при БАН. Проучването беше представено днес на пресконференция в Националния пресклуб на БТА в София от директора на Института по философия и социология проф. Емилия Ченгелова. Анкетирани са 2000 души през декември 2025 г.

15 на сто от запитаните твърдят, че знаят какво са критични суровини, посочи тя.

По-щадящият метод за добиване на такива суровини са закрити рудници, смятат 28,6% от анкетираните, а 6,8 на сто са на мнение, че това са откритите рудници. Над половината обаче признават, че нямат представа, каза проф. Ченгелова.

По думите ѝ на въпроса дали са склонни да се откажат от технологии, за да се пази природата, само 18 на сто отговарят положително.

Една трета от анкетираните казват, че населението в даден район ще бъде настроено по-скоро негативно, ако там се открие и се добива критична суровина. Друга една трета е по-скоро позитивно настроена и останалата една трета е делът на колебаещите се.

Ако в даден регион се открие критична суровина, преди да започне добивът ѝ, 79 на сто от запитаните смятат, че трябва да се проведе допитване до населението. 81 на сто смятат, че добив на критична суровина ще замърси въздуха, 53 процента са на мнение, че ще доведе до измиране на животински видове, а 55 на сто - до измиране на растителни видове.

Като цяло очакванията са, че ако се открият критични суровини и започне добив, това ще доведе до по-високи доходи. На това мнение са 65 на сто от запитаните, а 65% очакват намаляване на безработицата. Половината смятат, че миграцията ще намалее, защото младите ще останат в съответното населено място. 74% очакват високи заплати, 74% – социални придобивки, 52% – поемане на разходите за образование на младите хора, 56% – инвестиции в местната инфраструктура, а 62 на сто очакват част от печалбата да бъде отделяна и реинвестирана в местната община, посочи още проф. Ченгелова.

На въпроса дали ще започнат работа в мините при добива на критични суровини, 46,5 на сто отговарят, че биха само ако заплатата е висока, 49 на сто - ако имат нужната квалификация, 19 процента казват, че при всякакви условия биха започнали работа, 33 на сто не биха започнали работа при никакви условия, допълни тя.

Ако се стигне до добив на критична суровина в даден регион, 44 на сто от анкетираните биха се доверили на мнението на учени и експерти, 35 на сто – на становището на еколозите, и 19,5 на сто – на мнението на местните власти. Само една десета от хората биха се доверили на мнението на миннодобивните фирми, отбеляза проф. Ченгелова.

Директорът на Геологическия институт при БАН проф. Светослав Георгиев посочи, че Китай доминира при добива и преработката на критичните суровини.

Европейската зелена сделка изисква голямо количество критични суровини и те са нужди за ветрогенератори, слънчеви панели и електрически автомобили, каза той. По думите му тези критични суровини са нужни за почти всеки вид електроника - таблети, компютри, телефони, телевизори и т.н., а страните от Европейския съюз нямат добив и преработка заради дългогодишното пренебрегване на ресурсното обезпечаване.

[https://www.bta.bg/bg/news/economy/1072512-sedemdeset-na-sto-ot-balgarite-priznavat-che-ne-znyat-kakvo-sa-kritichni-i-str](https://www.bta.bg/bg/news/economy/1072512-sedemdeset-na-sto-ot-balgarite-priznavat-che-ne-znyat-kakvo-sa-kritichni-i-strategicheski-surovini)

Седемдесет на сто от българите признават, че не знаят какво са критични и стратегически суровини, показва проучване

[Камелия Цветанова](#)

Снимка: Благой Кирилов/БТА (ПК)

София, 26.02.2026 15:35 (БТА)

Седемдесет на сто от българите признават, че не знаят какво са критични и стратегически суровини. Това показва национално представително проучване, проведено от Института по

философия и социология при Българската академия на науките (БАН), Института за изследване на населението и човека при БАН, Института за икономически изследвания при БАН. Проучването беше представено днес на пресконференция в Националния пресклуб на БТА в София от директора на Института по философия и социология проф. Емилия Ченгелова. Анкетирани са 2000 души през декември 2025 г.

Петнадесет на сто от запитаните твърдят, че знаят какво са критични суровини, посочи тя.

По-щадящият метод за добиване на такива суровини са закрити рудници, смятат 28,6 от анкетираните, а 6,8 на сто са на мнение, че това са откритите рудници. Над половината обаче признават, че нямат представа, каза проф. Ченгелова.

По думите ѝ на въпроса дали са склонни да се откажат от технологии, за да се пази природата, само 18 на сто отговарят положително.

Една трета от анкетираните казват, че населението в даден район ще бъде настроено по-скоро негативно, ако там се открие и се добива критична суровина. Друга една трета е по-скоро позитивно настроена и останалата една трета е делът на колебаещите се.

Ако в даден регион се открие критична суровина, преди да започне добивът ѝ, 79 на сто от запитаните смятат, че трябва да се проведе допитване до населението. Осемдесет и едно на сто смятат, че добив на критична суровина ще замърси въздуха, 53 процента са на мнение, че ще доведе до измиране на животински видове, 55 на сто - до измиране на растителни видове.

Като цяло очакванията са, че ако се открият критични суровини и започне добив, това ще доведе до по-високи доходи. На това мнение са 65 на сто от запитаните, а 65 на сто очакват намаляване на безработицата. Половината смятат, че миграцията ще намалее, защото младите ще останат в съответното населено място. 74 на сто очакват високи заплати, 74 на сто социални придобивки, 52 на сто поемане на разходите за образование на младите хора, 56 на сто инвестиции в местната инфраструктура, 62 на сто очакват част от печалбата да бъде отделяна и реинвестирана в местната община, посочи още проф. Ченгелова.

На въпроса дали ще започнат работа в мините при добива на критични суровини, 46,5 на сто отговарят, че биха само ако заплатата е висока, 49 на сто - ако имат нужната квалификация, 19 процента казват, че при всякакви условия биха започнали работа, 33 на сто не биха започнали работа при никакви условия, допълни тя.

Ако се стигне до добив на критична суровина в даден регион, 44 на сто от анкетираните биха се доверили на мнението на учени и експерти, 35 на сто на становището на еколозите и 19,5 на сто на мнението на местните власти. Само една десета от хората биха се доверили на мнението на миннодобивните фирми, отбеляза проф. Ченгелова.

Директорът на Геологическия институт при БАН проф. Светослав Георгиев посочи, че Китай доминира при добива и преработката на критичните суровини.

Европейската зелена сделка изисква голямо количество критични суровини и те са нужди за ветрогенератори, слънчеви панели и електрически автомобили, каза той. По думите му тези критични суровини са нужни за почти всеки вид електроника - таблетки, компютри, телефони, телевизори и т.н., а страните от Европейския съюз нямат добив и преработка заради дългогодишното пренебрегване на ресурсното обезпечаване.